

א שאלות מבנה וסגנון.

א. 1. שים לב לשלשת הדבורים
א' - ב' ויאמר אליו...
ג' - וידבר אתן אלוהים לאמור...
ט' - ויאמר אלנהיט אל אברהם...

מה בין שלשת הדבורים ולמה נאמר "וידבר אתן", "ויאמר", "אע"פ שלא באה תשובה מצד אברהם?

2. למה נאמר בפסוק ד: "אני הנה בריתי אתך" ולא בסגנון תנכי רגיל: "הנה בריתי אתך"?

וע' גליון נח חשי"א 2א.

ב. שאלות ודיוקים ברש"י:

א. ד"ה והיה תמים עד "בעל מום לפני" (סינטקסי) של הפסוק?
1x. מה בין שני פרושיו בחסבר התחבירי (סינטקסי) של הפסוק?
שים לב: רש"י בפרושו הראשון אומר "היה" בפרושו השני: "תהיה!"
2x. מה בין שני פרושיו בחבנת המלה "תמים"?
3x. השוה את "תמים" ויקרא כ"ב י"ט. לבריש' י"ח י"ג ורש"י ד"ה תמים איזה משני הפסוקים האלה מתאים בתוראתן לפרושו הראשון של רש"י ואיזה מהם לפרושו השני?

ג. 1. ויפל אברהם על פניו
2. ויארכה אותן במאד מאד ועם הדברים האלה נפסקה נבואתו ונשאר אברהם במחשבה רבה לדעת מה זה נעל מה זה אמר לו ית': "אני אל טהור" ו"היה תמים" ומה תהיה הברית המחודשת אשר אמר שיתן ביניהם, ולכן נפל על פניו להתבודד ולהתחשב בדבר, באופן שלא יטרדוהו הדברים החמריים הפושגים בחושים, ואז באה לו נבואה אחרת...

1. התוכל למצוא טעם אחר לנפילת אפים של אברהם כאן?
2. האם דומה נפילת אפים זו לאחת מן הנאות:

ויקרא ט' כ"ד

במדבר ט"ז ד; ט"ז כ"ב.

במדבר י"ז י'

יהושע ה' י"ד

3. המתאים פרושו של אברבנאל גם לפ' י"ז שבפרקנו או עלינו לפרשו בפרוש אחר?

ד. 1. ונתתיך לגויים... ונתתי לך ולזרעך אחריו את ארץ מגוריך את כל ארץ כנען. העמק דבר: ונתתיך לגויים: שתייה מלמד דעת לגויים כענין דכתיב בירמיה (א) "נביא לגויים נתתיך", שתייה מחכים ומישר דעת הגויים.

ה. ונתתי לך... את ארץ מגוריך: שלא יאמר אברהם אבינו בזה תכלית ישראל בלבד להיות נודדים בגויים ולהחכימה, ואח כן אין להם תעודת ישוב בעולם לחיות חיי ממלכה בפני עצמה, על כן חזר ופרש דבסוף כל זה יהיה "ונתתי לך... את כל ארץ כנען".

1. כמה שונה בעל העמק דבר בפרושו לפ' ו' מן הפרוש הרגיל?

2. מה הניעו לפרש כך?

3. מה הקשר בין פסוק ו' לפסוק ח' לדעתך.

4. כנגד איזו השקפה שהיתה רווחת בזמנו (סוף המאה הי"ט) נלחח כאן בעל העמק דבר?

ה. י"ח לו ישמעאל יהיה לפניך

רש"י ד"ה לו ישמעאל; ד"ה יהיה.

רמב"ן

החל מן "ואמר אברהם"

לדברי רש"י אומר בעל גור אריה: ואין קושי הרמב"ן-קושיה, כי רש"י לא יפרש, שהיה מבקש יהיה ביראת ה', שזה הדבר תלוי ברשות האדם להטות לבבו; לכן פרושו: לו ישמעאל יהיה-כלומר, בקשתי שיחיה, כדי שיהיה ביראתך, אבל בקשתו לא היה רק החיות ולפיכך חטיב על החיות בלבד.

1. מה קשה לרש"י?

2. מה בין רש"י לרמב"ן בישוב הקסי?

3. מה קושיה הרמב"ן על דברי רש"י?

4. כיצד מסיר הגור אריה את תלונת הרמב"ן מעל רש"י?